

Jeg har spurgt adskillige af saadanne Mænd om, hvad de have givet for dem, og jeg har saa faaet ud, at de somme Tider ikke have givet mere end Halvparten af det 25-dobbelte. Det er jo klart, at naar man gaar længere tilbage i Tiden, kunde Tienderne købes meget, meget billigere. Det forekommer derfor mig, at der er noget uretfærdigt i det foreliggende Lovforslag, som jeg ellers vil rose for mange udmærkede Egenskaber, noget uretfærdigt mod de Sognebeboere, som ere deres egne Tiendejere. Jeg synes, at de maa staa fuldstændig lige med private Folk, der have købt deres Tiender. Dette Princip ser jeg, at man ikke har søgt at gennemføre her i Modsætning til, hvad der var Tilfældet med Loven i Fjor. I den Lov, vi i Fjor fik fra Folketinget, var det anerkendt, at alle Tiendejere skulle være ligestillede. Det er først i dette ny Forslag, at man har slaaet en Streg over alle de Sognebeboere, som selv have købt Tienderne. Vel er der i § 2 tiltænkt disse en Fordel. Der staaer nemlig i § 2, at Staten skal yde et Bidrag, men dette Bidrag skal staa i Forhold til Byrden, der hviler paa Tienden. Ja, naar man regner med til Byrderne den Gæld, som disse Folk have paa Tienderne, saa kan det blive et større Beløb, men det synes dog at være underligt at gøre Bidraget afhængigt af, hvor meget eller hvor lidt Folk have afbetalt paa deres Gæld. Der er Steder, ved jeg, hvor Beboerne have anstrengt sig for at betale hele Beløbet kontant straks. Som Følge deraf have de jo ingen Pantegæld, men de have maaske privat laant disse Penge eller skaffet dem til Veje paa anden Maade, og nu kommer man og siger: Kun hvis der skyldes noget endnu, skal Staten give Bidrag i Forhold dertil. Det er et underligt Skel at drage, at de, der have anstrengt sig for at betale kontant, ingenting skulle have, medens de, der have en Restgæld tilbage, kunne faa Bidrag i Forhold til denne. Naar man nu tænker, at der ikke skyldes noget — og det er jo Tilfældet med uhyre mange, der i Tidens Løb have afdraget Købesummen — saa vil det Bidrag, som der efter den Beregning, der staaer opstillet her i § 2, bliver Tale om, blive meget ringe, ja endog negativt. Det er nemlig kun Kirkernes Vedligeholdelse, som der, bortset fra Pantegæld, bliver Spørgsmaal om; naar der fra den bliver draget det 25-dobbelte Beløb af den Skat, der hviler paa Tienden, bliver Resultatet negativt. Det, der skal trækkes

fra, er nemlig større end det første. Det ser jo underligt ud, at man fra Statens Side lover et Bidrag, som i de fleste Tilfælde bliver negativt. Men det bliver Følgen af, at naar man ellers har betalt sin Gæld, er den Byrde, der hviler paa en Kirke, altsaa Kirkens Vedligeholdelse, ikke saa overordentlig stor. Den kan i enkelte Tilfælde blive stor, for saa vidt der bliver Tale om en Hovedreparation, men jeg kender adskillige Kirker, hvor man i Reglen ikke har haft større Udgift end 200—300 Kr., og samtidig har Skatten til Statskassen udgjort 120 Kr. Efter den Maade, som Beregningen her er opstillet, vil det, som enhver kan undersøge, blive Resultatet, at det Bidrag, som den Slags Folk faa, bliver negativt. Jeg antager vel, at det ikke er Meningen, at man ligefrem skal tilbagebetale Statskassen Penge. Meningen er vel, at Bidraget, naar det bliver negativt, skal stryges, thi der staaer jo et andet Sted i Loven, at den Skat, som paahviler Tienden, bortfalder. Men jeg fremhæver det her, fordi det er et Vidnesbyrd om, hvor overordentlig lidt man har villet give til de Sognebeboere, som have anstrengt sig for at købe deres Tiender selv. Jeg kan ikke nægte, at hvis der ikke sker Ændringer i dette, vil man, efter min Mening, navnlig i Jylland, modtage hele denné Lov temmelig køligt. Man vil sige: Nu have vi købt vor egen Tiende, og nu skulle vi gennem de almindelige Skatter deltage i de andres Afløsning. Det er jo noget, som ikke kan nægtes. Jeg haaber imidlertid, at det skal lykkes at faa Ændringer gennemførte paa dette Omraade, som jo ogsaa den højtærede Justitsminister syntes villig til. Inden jeg slutter, er der et Forhold til, jeg gerne vilde omtale. Det er de forskellige Paragraffer om Kirkernes Vedligeholdelse, særlig § 21. Naar man der tilstræber, at Kirkerne skulle komme til at eje sig selv, og det virkelig bliver den endelige Udgang, betyder dette, at de selv skulle sørge for deres Vedligeholdelse af de Midler, som ere henlagte til dette Formaal. Jeg tror, at dette vilde være en meget uheldig Ordning, jeg tror, det vilde være meget bedre, om man tilstræbte, at Beboerne selv vedligeholdt deres Kirke, og det af den Grund, at man altid skal være sparsommelig, og at man er meget mere sparsommelig, naar man selv skal vedligeholde Kirken, end naar dette er overladt til en fremmed Autoritet. Et Stykke Arbejde kan i begge Tilfælde blive lige godt udført, men udført af den